

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

ISBN 978-617-8430-05-4

© НУ «Одеська юридична академія, 2024
© Автори статей, 2024

Черниш Юрій Петрович ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБИ ЗЛОЧИНЦЯ ЯК ЕЛЕМЕНТА КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ КОНТРАБАНДИ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ	553
Якимович Роман Іванович ВСТАНОВЛЕННЯ ТА ПОШИРЕННЯ ЗЛОЧИННОГО ВПЛИВУ ЯК КОМПЛЕКСНА ФОРМА ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	554

СЕКЦІЯ 13. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ТА СІМЕЙНОГО ПРАВА

Харитонов Євген Олегович САМОЗАХИСТ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ: ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД	557
Давидова Ірина Віталіївна ПРИВАТИЗАЦІЯ ЧИ КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ: ЩО ОБРАТИ?	559
Мінченко Райса Миколаївна, Мінченко Дар'я Анатоліївна ДЕЩО ПРО ПРОЦЕДУРУ ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ...	561
Некіт Катерина Георгіївна ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ ТИМЧАСОВОЇ ВЛАСНОСТІ У ЦИВІЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ	564
Сафончик Оксана Іванівна ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРЕДСТАВНИЦТВА ДІТЕЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	566
Бабич Ірина Григорівна ДИСТРИБУТИВНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ	568
Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна ОКРЕМІ АСПЕКТИ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ КРЕДИТНОГО СТРАХУВАННЯ У КРАЇНАХ ЄВРОПИ	571
Глиняна Катерина Михайлівна ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РОЗМЕЖУВАННЯ КАТЕГОРІЙ «ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ» І «ПРАВОВА ОХОРОНА» ПРАВ ДИТИНИ	572
Завальнюк Сергій Володимирович ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНВЕСТИТОРІВ БУДІВНИЦТВА: АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВСТВА І СУДОВОЇ ПРАКТИКИ	576
Калітенко Оксана Михайлівна ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРОЦЕДУРИ УСИНОВЛЕННЯ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	578
Кривенко Юлія Василівна ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДАННЯ БАНКІВСЬКИХ ДОГОВОРІВ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ	581
Матійко Микола Володимирович ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕГУЛЯТИВНОЇ ФУНКЦІЇ ПРАВА ВЛАСНОСТІ	583
Омельчук Олександр Сергійович ВПЛИВ РИМСЬКОГО ПРАВА НА ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ВІДШКОДУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ	586
Orzikh Yurii Hennadiiovych THE NOTION OF "COURT" UNDER EU REGULATIONS AND ITS FUTURE IMPACT ON UKRAINIAN LAW	587
Павлова Вікторія Георгіївна ДОГОВІР ЯК ПІДСТАВА ВИНИКНЕННЯ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН У СФЕРІ НАДАННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ	590
Токарева Віра Олександрівна ДО ПИТАННЯ РЕПУТАЦІЇ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ	591
Фасій Богдан Володимирович ЗНАЧЕННЯ РОЗСУДУ ПРИ РЕГУЛЮВАННІ ЦИВІЛЬНИХ ВІДНОСИН	594
Chanysheva Alina Rashidivna CONCERNING THE DEFINITION OF AUXILIARY AND ADDITIONAL OBLIGATIONS IN THE CONTENT OF OBLIGATORY RELATIONS	596
Білоус Денис Васильович ПОНЯТТЯ НЕСПРАВЕДЛИВІ УМОВИ ДОГОВОРУ: ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АМЕРИКАНСЬКОГО ТА УКРАЇНСЬКОГО ПРАВА	598
Ващак Владислав Анатолійович ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ БОТІВ ДЛЯ ТОРГІВЛІ КРИПТОВАЛЮТАМИ ...	600
Дворнікова Анна Юріївна АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УСУНЕННЯ ПЕРЕШКОД У КОРИСТУВАННІ ТА РОЗПОРЯДЖЕННІ ЗЕМЕЛЬНИМИ ДІЛЯНКАМИ ЗА ВИМОГАМИ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	602
Колісниченко Сергій Васильович ДО ПИТАННЯ ДОГОВІРНИХ КОНСТРУКЦІЙ У СФЕРІ БУДІВНИЦТВА АВТОМОБІЛЬНИХ ДОРІГ	605

Некіт Катерина Георгіївна
Національний університет «Одеська юридична академія»
професор кафедри цивільного права, доктор юридичних наук, професор,
лектор та дослідник юридичного факультету університету Мангейму (Німеччина)

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ ТИМЧАСОВОЇ ВЛАСНОСТІ У ЦИВІЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ

У сучасному суспільстві спостерігається тенденція відмовлятися від набуття права власності на матеріальні об'єкти. Право власності поступово припиняє сприйматися як гарантія забезпечення матеріального, емоційного та інших інтересів індивіда завдяки наявності конкретного і достатньо стабільного матеріального об'єкту. Саме з прискоренням темпів життя та небажанням вкладатися надмірно у матеріальні об'єкти пов'язують виникнення такого явища, як тимчасова власність або timeshare.

В останні роки простежується тенденція впровадження інституту таймшеру у цивільне законодавство деяких європейських країн континентального права. Так, у Румунії з прийняттям нового Цивільного кодексу у цивільно-правовій сфері з'явився інститут так званої «періодичної» власності. У румунській цивілістичній доктрині періодична власність визначається як модель права власності, за якої дві або більше осіб здійснюють, послідовно та неодноразово, правоможність користування, специфічну для права власності на рухоме чи нерухоме майно, у визначені, однакові чи неоднакові, проміжки часу [1; 2]. З урахуванням того, що періодична власність є формою спільної власності, деякі румунські дослідники пропонують називати її «просторово-часовою спільною власністю» [3].

Сутність таймшеру відповідно до румунського законодавства визначається у ст. 687 ЦК Румунії, відповідно до якої положення, що стосуються періодичної власності, застосовуються пріоритетно, за відсутності інших спеціальних положень, у випадку коли кілька осіб послідовно та неодноразово здійснюють специфічне для права власності право користування певним майном протягом визначеного періоду часу.

Отже, періодична власність характеризується двома істотними ознаками: 1) існують кілька суб'єктів права власності; 2) прерогативи цього права здійснюються носіями послідовно через певні проміжки часу, рівні чи нерівні.

На відміну від звичайної спільної власності, яка передбачає одночасне здійснення права власності на все майно всіма співвласниками та забезпечує користування всім майном кожному з них протягом усього існування спільної власності, у випадку таймшеру правоможність користування поширюється на все майно, але здійснюється лише протягом обмежених періодів часу, послідовних і повторюваних, які виключають можливість одночасного використання права власності [3].

Отже, особливістю періодичної власності (таймшеру) як форми спільної власності є те, що у відносинах спільної власності правоволодільці здійснюють свої правомочності разом і одночасно, а при періодичній власності кожний здійснює право власності одноособово [4].

Особливістю таймшеру також є те, що з усіх правоможностей права власності лише користування здійснюється послідовно і періодично. Володіння як елемент права власності здійснюється постійно, незалежно від послідовних інтервалів використання блага. Також безперервно здійснюється правоможність розпорядження. Власник може в будь-який момент розпорядитися належною йому часткою, не чекаючи відповідного періоду використання [3].

На базі румунської доктрини та положень румунського законодавства, були розроблені засади регулювання відносин таймшеру і в законодавстві Республіки Молдова. У рекодифікованому ЦК РМ також було запроваджено окрему главу, присвячену так званій «періодичній» власності. Так само, як і у румунському Цивільному кодексі, положення про періодичну власність у ЦК РМ пропонується застосовувати, за відсутності спеціального регулювання,

коли кілька осіб (співвласників) послідовно та неодноразово здійснюють користування права власності на рухоме або нерухоме майно протягом визначених, рівних чи нерівних, інтервалів часу (ч. 1 ст. 575 ЦК РМ). Структурне розміщення глави про періодичну власність та позиціонування носіїв права таймшеру дозволяє кваліфікувати періодичну власність у законодавстві РМ також як різновид спільної власності. Підтвердженням цієї тези є також положення ч. 2, 3 ст. 575 ЦК РМ, відповідно до яких а) положення про періодичну власність не застосовуються, якщо на актив є право спільної власності, і співвласники домовилися про спосіб використання у визначені проміжки часу; і б) законодавчі положення щодо спільної власності застосовуються відповідно до періодичної власності тією мірою, якою вони не суперечать положенням глави про періодичну власність.

Інші положення глави про періодичну власність у ЦК РМ стосуються підстав її виникнення (ст. 576), дійсності правочинів, що вчиняються співвласником (ст. 577), прав та обов'язків співвласників (ст. 578), обов'язків відшкодування збитків, спричинених невиконанням внутрішніх обов'язків співвласників та виключення з кола співвласників як крайня міра, що може бути застосована за порушення прав інших співвласників (ст. 579), особливості припинення періодичної власності (ст. 580).

Для українського законодавця останні розробки румунського та молдовського законодавства щодо таймшеру набувають особливої цінності в контексті рекодифікації ЦК України. З урахуванням практичної цінності та поширеності цього правового інституту в світі, доцільним було б його запровадження у цивільне законодавство України. При цьому орієнтиром можуть бути положення законодавства Румунії та РМ щодо періодичної власності. За умови запровадження у ЦК України спеціальної глави, присвяченої праву власності на певний період часу (таймшеру), доцільно врахувати пропозицію румунського та молдовського законодавців щодо застосування положень про періодичну власність, за відсутності особливого регулювання, до випадків, коли кілька осіб (співвласників) послідовно і повторно здійснюють право власності на рухоме та нерухоме майно у визначені, однакові або неоднакові, проміжки часу. При цьому тимчасову власність слід вважати особливою формою спільної власності у відмінному від звичайного для українського правового простору розуміння. Основна особливість тимчасової власності як форми спільної власності полягатиме в тому, що у випадку таймшеру відбувається не одночасне здійснення права власності на все майно всіма співвласниками (відповідно до належних їм часток), а реалізація правоможності користування, яка поширюється на все майно, але здійснюється лише протягом обмежених періодів часу, послідовних і повторюваних, які виключають можливість одночасного використання права власності.

Список використаних джерел

1. Lulă I. Observații asupra reglementării proprietății periodice în noul Cod civil. *Dreptul*. 2012. № 1. P. 60–76.
2. Sâmbrian T. Proprietatea în sistem «time sharing» – proprietate periodică – o nouă modalitate a dreptului de proprietate. *Dreptul*. 1997. № 5. P. 35–44.
3. Sferdian I. Periodic Property in the Regulation of the Romanian Civil Code. *Debreceni Jogi Muhely*. 2014. Vol. 3–4. URL: <https://szakcikkadatbazis.hu/doc/1369248>.
4. Munteanu L. D. Periodic property administrative and legal issues. *Journal of Law and Administrative Sciences*. 2015. Special Issue. P. 384–390.

Ключові слова: таймшер, тимчасова власність, власність на період часу, спільна власність.

Keywords: timeshare, temporary ownership, ownership for a period of time, joint ownership.